

Pikakuvia New Yorkista

II.

“Tenderloinissa.”

“Jopa olet itsesi hienoksi varannut, kuin olisit tansseihin lähdössä”, arvelin länteläiselle toverilleni, kun tämä eräänä iltana saapui luokseni puettuna kaivosseudun parhaan räätälin valmistamiin pukimiin, “ja minä juuri olin aikonut tulla sinua hakemaan jatkaaksemme öisen New Yorkin tutkimista sieltä alapäästä joko katselamalla “leipälinjaa” tai koettamalla onneamme yösijan saannissa kaupungin vapaassa yömajassa. Molemmat ovat joka tapauksessa asioita, joi ta ei ole laiminlyötävä tutkiessa elämää tänä “yleisen hyvinvoinnin” aikana. Mutta voimmehan sen tehdä toiste, kun ilmatkin ehtivät muuttua kylmemmiksi, silloin myös voi parhaiten näitä puolia tutkia.”

“Kyllä ne vielä ehdimme tutkia, eikä kovin hauskaa ole yhteen menoon vain kurjuutta tutkia kun halua on nähdä hieman kaupungin ilojakin. Siksi ehdottaisin täksi illaksi Metropolitan oopperahuonetta, jossa Farrar näkyy esiintyvän “Madame Butterflyssa.”

“Petyt sinäkin halussasi, sillä myöhäistä on jo ajatella oopperan ensi-iltaan Harlemista kello 8 illalla. Piletit ovat luonnollisesti lopussa emmekä sitäpaitsi ehtisi alkuun. Olen nähnyt saman oopperan ennen enkä halua alkua menettää. Mutta voimmehan ajaa samaan kaupungino-

saan ja tarkastella ilta- ja yöelämää “Iloisella valkoisella tiellä”, Broadwayllä ja yleensä koko “Tenderloinissa”, huvitteluosassa kaupunkia, mikäli aikamme tai oikeammin valvomishalumme myöten antaa, sillä “Tenderloin” ei öisin nuku. Maidonajat vasta siellä aamulla ensi huomautuksen antavat yön lopun lähestymisestä”.

“Lähtekäämme siis heti, sillä olen kuullut koko paljon ja lehdistä nähnyt, joten olen utelias niitä näkemään. Ehkä voi ilta kulua hauskasti ja opettavasti.”

“Hauskasti kyllä, jos vain katselet elämää pintapuolisesti, opettavasti, jos samalla ajattelet asioita hieman syvemmältäkin. Näkemistä sinulle luulen kyllä riittävän.”

Kiirohdimme siis jälleen maanalaiselle ja ajaa hurautimme “Tenderloinin” yläpäähän Columbus Circlen asemalle. Kadulle kohottuamme aukeni eteemme iloisen kaupunginosan näky. Torin ympärillä olevat teatterit loistivat monivärisissä sähköliekeissä ilmottaen esitettävien kappaleitten ja pää-esiintyjien nimiä. Suuret automobiilimyyvälät ja hienot kapakat kilpailevat valaistuksessa teatterien kanssa ja kadut kihisevät liikettä. Katukäytävillä tunkeili kirjavapukuinen, suruton yleisö ja ajotiellä vyöryi neljä ja viisikertaisissa riveissä yhtämittaiset jonot komeita automobiileja ja parivaljakkoja molempiin suuntiin tehden jalkamie-

Turhaa puristusta. Se nousee kaikesta puristuksesta huolimatta

ka kanssa oli mitä sydämellisimmässä yhteistyössä taistellut yli neljävuosikymmentä, näytti sietämättömältä.

Kipeästi koskee meihin heidän kummankin menettäminen, ystäväin, toverien, opettajain menettäminen. Ja kuitenkin, niin ankara kuin tuo isku onkin, on jotakin sovittavaa ja kohottavaa siinä ylpeässä tavassa, jolla he osottavat kuolemaa ja elämää kohtaan samalla tavalla halveksimista. Eivät mitkään tuskalliset muistot sairaudesta rappeutumisesta, vanhuuden kyvyttömyydestä sumenna heidän muistoansa. Iloisin, kohottavin vaikutelmin heitä muistellemme. He ovat todella kuolleet kauneudessa, sitä kauniimmin, koska se tapahtui ilman pöyhkeyttä, yhtä yksinkertaisesti ja koruttomasti, yhtä suuresti ja todellisesti kuin he olivat eläneetkin.

*

TARUA — TOTTA

Taru kertoo: syntyi kerran
vapahtaja maailmaan;
kuinka silloin "armo herran"
maahan nähtiin laskevan.

Tosi kertoo: kahleissa
kulkee kansa kaiken maan.
Epätoivon aatoksissa
vaeltaa se ratoaan.

Mutta apu kahlittujen
itsessään on heissä.
Ja vapahtaja maailman
se piilee kärsineissä.

Jussi Raitio.

Lafarguen kirje,

jolla hän sanoi hyvästinsä työ- ja aatetovereilleen, kuuluu:

"Ruumiiltani ja sielultani terveenä antaudun kuolemaan, ennenkuin hellittämätön vanhuudenikä ottaa minulta osan elämissen tyydytystä ja iloa ja riistää minulta ruumiilliset ja henkiset voimani, lamauttaa tarmoni, murtaa mieleni ja tekee minut raskukseksi itselleni ja muille. Jo vuosia olen luvannut itselleni, etten elä 70 ikävuotta vanhemmaksi. Olen jo aikoja sitte määrännyt elämästä eroamiseni vuoden ajan ja valmistanut päätökseni toimeenpanoa, syanikaliumiruiskutusta. Minä kuolen mitä suurimmalla ilolla, jota minulle tuottaa varma vakaumukseni, että asia, jolle olen omistanut 45 elämäni vuotta, tulee ehkä jo läheisessä tulevaisuudessa pääsemään voittoonsa. Eläköön kommunismi, *eläköön kansainvälinen sosialismi!*"